

РЕШЕНИЕ

№ 195

гр. Варна, 07.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Магдалена Кр. Недева

Членове: Диана Д. Митева
Даниела Д. Томова

при участието на секретаря Десислава Ив. Шинева Чипева
като разгледа докладваното от Диана Д. Митева Въззивно търговско дело № 20233001000150 по описа за 2023 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството подлежи на разглеждане по реда на чл. 258 и сл. ГПК и е образувано по приета за разглеждане **въззивна жалба**, депозирана от особен представител на М. Д. И., ЕГН ***** срещу **решение №486/03.11.2022г., постановено по електронно дело 20213100900811** (ТД №811/2021г. по описа на ОС-Варна), с което е бил уважен иск на „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, ЕИК 000694749 за установяване на дължимостта на изискуеми вземания в общ размер 49 357,91 лв., от които главница: 45 364,03лв., ведно със законната лихва върху нея, считано от 05.10.2018г. до окончателното изплащане на задължението; 2198,06 лв. договорна лихва за редовен кредит за период от 22.01.2018г. - 04.07.2018г; 991,10 лв. мораторна лихва за период от 21.01.2018г. - 02.10.2018г; 268,72лв банкови такси за период от 10.11.2017г. до 02.10.2018г. и 536,00 лв. разходи за нотариални такси за период от 04.05.2018г. - 02.10.2018г, за които срещу съдлъжник на кредитополучател по банков бизнес кредит е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК от 09.10.2018г. по ч.гр.д. № 15179/2018 г., по описа на ВРС.

Предварителните въпроси и допустимостта на производството са разгледани от въззивния съд в определение № 257/04.04.2023г., и докладвани наред с оплакванията по приета за общо разглеждане **частна жалба** на „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД срещу **определение № 1906/20.12.2022г.**, с което е било отхвърлено искането на ищеца за изменение по реда на чл. 248 ГПК на размера на дължимите в негова полза разноски с добавяне на допълнителна сума от 380 лв.

От името на **въззивницата М. Д. И.**, назначеният за особен представител адвокат В. излага оплаквания за неправилно установени факти по обявяване на предсрочна изискуемост на солидарен длъжник и неприложени уговорки относно условията за упражняване на това право от кредитора, както и на факта на предоставяне на главница въпреки липсата на доказателства за изпълнението от страна на банката на това основно нейно задължение. Оплаква се неправилно зачетена действителност на уговорки, пораждащи значителна неравноправност в отношенията на страните относно начина на отчитане на променлива лихва като възнаграждение за ползване и реда за упражняване на право на предсрочна изискуемост, като се позовава на императивни норми на ЗЗП, изключващи валидност на тези клаузи, наложени от доставчик на кредитна услуга във вреда на потребител без да са уговаряни индивидуално.

В пледоария по същество особеният представител на ответник (останал ненамерен на постоянен и настоящ адрес), поддържа бланкетно доводите за неоснователност на претенцията на кредитора и моли за пълно отхвърляне на установителните искове срещу съдлъжника на кредитополучателя.

Въззиваемата страна „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, чрез адв.И., оспорва оплакванията, като сочи, че кредитът е отпуснат на търговец за нужди на предприятието и встъпването в такъв дълг от управителя на дружеството изключва непрофесионално предназначение на сделката и специална потребителска закрила и се позовава на изцяло обосновани с преценка на допустими доказателства изводи за правни последици от правилно квалифициран договор с търговско предназначение.

В писмена пледоария по същество пълномощник на кредитора излага подробно доводите си по установеното предоставяне на бизнес кредитиране и поето солидарно задължение от въззивницата като съдлъжник, управител на дружеството – кредитополучател, за връщане на предоставена по сметка на търговеца главница и потвърдени със заключение на вещо лице размери на начислените договорените лихви и обезщетения за забава, както и на предпоставките за възникване и упражняване на правото на предсрочната изискуемост, уговорени между страните. Моли за потвърждаване на решението по правилно уважения основателен иск.

В **частната жалба „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД** излага оплакванията за неправилното отчитане на крайния момент, до който могат да бъдат посочвани разходи, направени по заплащане на възложени на страната от съда разноски по вече събрани доказателства. Като сочи, че е заплатил сумата от 380 лв. в указан от съда срок за допълнително внасяне на разноските по определено възнаграждение на експерт, определено в последното заседание и е представил както доказателства за този разход, така и допълнителен списък за него с писмените си бележки, моли тази сума също да бъде възложена на осъдения длъжник, като съответно се отмени неправилното определение на първата инстанция и се уважи молбата му по чл.248 ГПК.

Особеният представител на насрещната страна е оспорил частната жалба с доводи за несвоевременно извършване на допълнителния разход, липсата на посочването му в списък към момента, в който насрещната страна може да се защити. С доводи за липса на предпоставките за изменение на размер на

определени от съда разноси моли за потвърждаване на правилното определение.

Само въззиваемото търговско дружество претендира за определяне на разноси за настоящото производство по неоспорен списък по чл. 80 ГПК (л. 67).

За да се произнесе по въззивната жалба, съдът съобразява следното:

Решението на първоинстанционния съд е действително (по критериите, възприемани в мотивите към ТРОСГТК по т. д. № 1/2011 г. на ВКС) и съответства на предявения иск за установяване на вземане, за което е била издадена заповед за изпълнение въз основа на документ за изискуем по твърдения на кредитор паричен дълг (чл. 417 ГПК). Преценена по същите критерии, издадената Заповед за изпълнение № 39670/09.10.2018 г. по ч. гр. дело № 15179/2018 год. на Районен съд – Варна е валиден съдебен акт. Заповедта за принудително изпълнение възпроизвежда заявени права на кредитор, въз основа на документ по чл. 417 ал. 2 ГПК, удостоверяващ вземанията на банка срещу три солидарно задължени лица, по кредитен продукт „Бизнес кредит“. Изчерпените възможности за лично връчване на това изпълнително основание на въззивницата, удостоверени по реда на чл. 47 ГПК от съдебен изпълнител заедно с изпълнителния лист и поканата за доброволно изпълнение, обуславят интереса на кредитора да иска съдебно установяване на задълженията на това лице. Няма данни за оспорване на заповедта от другите съдлъжници, получили заповед лично и на адрес на управление на юридическо лице, поради което и възражението на ответницата за нужда от установяване на дълга спрямо други съдлъжници (с които няма и законоустановена съвместна пасивна легитимация) не е основателно. Съдът е сезиран в рамките на законоустановения срок по чл. 415 ал. 4 ГПК, като предметът на установителните искиви изцяло съвпада по основание и размер със задълженията, посочени в заявлението по чл. 417 ГПК и удостоверени в нестабилната заповед. Установяването в полза на неудовлетворения кредитор на търсени като предсрочно изискуеми задължения е допустимо и въззивният контрол може да се проведе по същество.

Съдът, след преценка на изложените в жалбата оплаквания, съобразно чл. 269 от ГПК, приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Първоинстанционният съд е бил сезиран с иск за установяване на уговорени с ответницата –съкредитополучател в договор за финансиране на стопанска дейност на търговско дружество задължения за главница, редовна и мораторна лихви и два вида такси, изискуеми след обявяване на предсрочна изискуемост с покана, връчена на ответницата на 04.07.2018г., поради просрочие на анюитетни вноски по погасителен план, с падеж след 23.10.2017г. В справката към искова молба, ищецът е конкретизирал по отделно периоди от начално просрочие до съответни дати, за които претендира сборни остатъци от начислявани, но неплатени размери на натрупващи се възнаградителни лихви за ползване на разсрочена редовна

главница (с падежи до 04.07.2018г.) и начисляван остатък от обезщетение за забава във вид на наказателна лихва върху просрочен кредит (до 03.10.2018г.), както и сумарно вземане за текущи банкови такси по управление и администриране на просрочен кредит(от 10.11. 2017г до 21.09.18г.) и начислени за сметка на длъжника нотариални разходи по уведомяване за предсрочна изискуемост.

Представителят на ответницата, назначен поради изчерпване на известните начини за лично връчване и прилагане на фикция по чл. 47 ГПК, в отговора по исковата молба е оспорил валидността на договарянето на отделни клаузи от безспорно сключения с участие на встъпили в дълга на търговското дружество физически лица – съдлъжници, като се е позовал както на нарушения на специални нормативни изисквания за потребителско кредитиране и общата закрила срещу неравноправно договаряне, така и на по-общо опорочаване на договор или отделни негови клаузи, поради противоречие с морала. Оспорени са били и фактическото изпълнение на кредитирането от страна на банката, размерът на остатъчните задължения и последиците от обявената предсрочната изискуемост.

По делото не се спори, а и от представените в производството писмени доказателства се установява, че на 10.04.2017 г. въззивницата М. И. е подписала от свое име и от името на управлявано от нея дружество „ЕВА ИНВЕСТ“ ЕООД договаряне на ползване от търговеца на специализиран кредитен продукт „Бизнес кредит“, част от програма „инициатива за МСП (малки и средни предприятия)“ 2014-2020, съфинансирана от фондове на ЕС. В подписания договор № BL 59249 е изявено взаимно съгласие по размер на главницата от 50 000лв, с целево предназначение за разходи за ремонт и оборудване на кафе-бар и посрещане на извънредни нужди от оборотни средства. Договорено е усвояване чрез разплащателната сметка на предприятието, като поне 50% от кредита е уговорен да се ползва за плащане към конкретен доставчик на строителни услуги. Уговорен е 3-месечен срок за усвояването на целия размер и олихвявяне на ползваната главница с променлива лихва, формирана от фиксирана надбавка към референтен пазарен индекс СОФИБОР, отчитан двукратно през годината по публично оповестени стойности на конкретни дати, но не по-малко от 6 %. Конкретните погасителни вноски с падеж 21 – во число, не са били фиксирани, тъй като периодично е следвало да се актуализират, както според общия обем на усвоената главница, така и според променливите стойности на лихвата, а първоначален план – приложение е следвало да се изготви след пълно усвояване на уговорена главница. Освен текущите лихви страните са договорили допълнително плащане и на наказателна надбавка (неустойка) в размер на лихва от 10 пункта при просрочие на падежи на вноските или предсрочна изискуемост, като условията за упражняване на това право на кредитора също са изрично изброени в договора и включват неизпълнение на задължения на кредитополучателя за внасяне на вноска по главница или лихва. Уговорени са начална такса за одобрение в размер от 1.5% от кредита, платима при откриване на заемна сметка, както и текуща ежемесечна комисиона за управление в размер на 0.05% от непогасена главница и други приложими към кредитните операции такси, оповестени в актуализирана периодично Тарифа на банката. Няма спор, че въззивницата в личното си

качество е приела, като част от специалните условия за това бизнес кредитиране, да встъпи в поетите от управляваното от нея дружество задължения като солидарен съдлъжник и да носи отговорност за неизпълнението им, като част от изрично разписаните задължения на кредитополучателя е и поемането на всички разноски по организиране и провеждане на принудително изпълнение.

Спорна е валидността на уговорената с това съдържание сделка. В отговора по исквата молба от името на длъжницата И. при формулиране на възражението за неравноправно договаряне, особеният представител е посочил конкретно клаузите от договора, формиращи специалните условия, вкл. встъпването в дълг и съгласието на съдлъжниците с правото на кредитора да обявява предсрочна изискуемост (раздел 4), уговорката за неустойката за забава (чл. 5) и комисиона за управление (чл. 6 ал. 4), за които е обосновал, че не отговарят на изисквания за недобросъвестност, тъй като са наложени от банката без потребителя да е можел да влияе върху съдържанието им и създават значително неравновесие в правата на насрещните страни.

Допълнително в жалбата е акцентирано и на правото на банката да изменя неясно уговорен лихвен процент и допълнителните разходи по тарифа, с които кредитодателят придобива възможност да актуализира възнаграждението си при неблагоприятни пазарни условия, без насрещната страна да има реципрочно право. Всички тези обстоятелства са свързани със специална императивната забрана за обвързване на потребители с неравноправни клаузи. В случая обаче не само вида на специализирания кредитен продукт, предложен на търговско дружество като част от оперативна програма, насърчаваща бизнес начинания, но и конкретно посочената в него цел, категорично изключват приложимостта на каквато и да е потребителска закрила на договарящите се. Търговското дружество не е физическо лице и затова спрямо кредитополучателя не са налице характеристиките, очертаващи приложно поле на специалните закони (чл. 9 от ЗПК и § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП), напротив търговското му качество и предназначението на усвояваните средства, респективно и абсолютното търговско качество на банката-кредитор категорично квалифицират сделката като търговска и по обективен и по субективен критерии (чл. 286 ТЗ). Затова възраженията относно съдържанието на клаузите, обвързващи и встъпващото в задължения по търговска сделка физическото лице, следва да се преценяват само доколкото договарянето на поемането на солидарната отговорност би могло да се квалифицира като договор с потребителска характеристика. В казуса обаче няма съмнение, че самата съдлъжницата И. към момента на договарянето е участвала пряко в търговската дейност на предприятието като управляващ едноличен собственик на дружеството и в нейно лице са били концентрирани всички правомощия по формиране и изявяване на воля на това юридическо лице. Затова не може да има съмнение, че поемането на солидарната отговорност за изпълнение на контролирано от нея предприятие не обслужва никакъв непрофесионален неин интерес, а представлява своеобразна допълнителна професионална лична мениджърска гаранция за добро управление, изисквана от кредитора за осигуряване на интереса му от ефективно и рентабилно използване на иначе необезпечения кредит. За въззивният съд няма съмнение, че съдлъжницата действа за да постигне целта

да обслужи своята професионална дейност като управител на дружеството – кредитополучател, а в тези случаи не може да се признае качество на потребител по смисъла на най-общата рамка на Закона за защита на потребителите, представляващ и национално отражение на Общоевропейските стандарти по Директива 93/13/ЕИО(изяснени в преюдициални производства от СЕС по дело С–74/15 и С–419/11). Затова потребителската закрила е неприложима и в този смисъл е наложилата се последователна и непротиворечива казуална практика на ВКС (решение № 308 от 29.01.2019 г. на ВКС по т. д. № 2931/2017 г., II т. о., ТК, решение № 174 от 4.03.2020 г. на ВКС по т. д. № 1011/2017 г., II т. о., ТК).

Извън неоснователното оплакване по квалифицирането на кредитната сделката като обслужваща търговията на кредитополучателя и встъпването в задължението като средство за постигане на професионална цел на управителя на подпомаганото с кредит предприятие, въззивницата не посочва други обстоятелства, с които да свързва възражение за недействителност на сделката като цяло или нейни отделни клаузи.

Допълнително, в изпълнение на задълженията си по издирване на приложимия към такава сделка императивен закон (ТРОСГТК 2/2020 на ВКС), въззивният съд отчита, че така безспорно установените факти по постигане на съгласието на юридическото лице и встъпващо в дълга му физическо лице, от една страна и банката – кредитор от друга страна, не се установява никаква хипотеза на основание за нищожност по чл. 26 ал.1 или 2 ЗЗД. Само по себе си банковото кредитиране на търговците не е императивно регламентирано и при него законът допуска превес на индивидуалния интерес на всеки от кредиторите, постигнат в свободни преговори между равнопоставени стопански субекти при определяне на конкретно съдържание на насрещните им престации, въз основа на присъщата на търговците по занятие професионална грижа (чл. 297 вр. чл. 302 ТЗ). Затова съответно приложение имат общите норми на солидарно поемане на задължение (чл. 304 ТЗ), встъпване в дълг и договорна солидарност(чл. 101 и чл. 121, 122 ЗЗД), договаряне на срокове за изпълнение (чл. 70 ЗЗД), и минималното съдържание на банковия кредит (чл. 430 и сл. от ТЗ), които са диспозитивни. В тази връзка доводите за каквото и да е неравновесие в правата и задълженията или неяснота на уговорките не може да опорочи съдържание на кредитен договор. Всеки търговец принципно възмездно получава каквото и да е кредитиране на обичайни пазарни нива на лихвите дори и размерът да не е уговорен(чл. 294 ТЗ). Затова няма пречка и изрично да се обвърже с уговорки, които не фиксират точен размер, а само методика за определяне на конкретно променливо според пазарни индикатори съдържание на текущо възнаграждение за дългосрочно ползване на заети средства, включително и чрез препращане на определянето на част от това възнаграждение, формирана от допълнителните разходи, към вътрешно ведомствен акт, какъвто е тарифата на банката. Уговорките както за актуализиране на размера на лихвата, така и за допълнителното ѝ завишаване в случай на изпълнение и хипотезите, при които кредиторът може да лишава длъжника от срок в негова полза не сочат сами по себе си такова значително неравновесие, че съдът да може убедително да обоснове нарушение на принципа на справедливост. Напротив, динамиката на лихвата е обвързана с предвидими за търговците

пазарни промени, наказателната надбавка е съпоставима с размер на законна лихва за неизпълнение, а предсрочната изискуемост е уговорена при неизпълнение на текущ планиран в предприятието обичаен ежемесечен разход. В тази връзка изцяло неотнормирано е позоваването на практиката на ЕС (цитирана в жалбата) относно подобни клаузи в потребителски договори. Отделно от това, при съпоставка на интересите на договарящите се в конкретния казус, не може да се не отчете, че кредитополучателят ползва изключително изгоден продукт, предложен за облекчение на текуща търговия без друго обезпечение (извън допълнителното гарантиране на изпълнението от свързаните с дружеството физически лица), както и че неизпълнението, макар и само на една вноска което би могло да индикира спиране на плащания и съществено застрашаване на интереса на кредитора от неплатежоспособност на главния длъжник, чието имущество е основен източник на дохода и на солидарния длъжник. Затова не е налице и съмнение за злоупотреба от страна на банката в преговорния процес, респективно за недобросъвестно налагане на условия само с цел извличане на неоснователно благо от фактически зависим съконтрагент, за да се обоснове и накръняване на морала като порок на сделката или отделните нейни клаузи.

Императивно е само правилото, уреждащо начина на упражняване на правото на кредитната институция при уговорените в договора хипотези на предсрочна изискуемост, вкл. и неизпълнение на отделна вноска (чл. 60 ал.2 ЗКИ). В тази връзка въззивният съд съображава, че нито законът изисква, нито страните са предвидили изрично това право да се упражнява с предизвестие, поради което действието на отправеното потестативно изявление до неизправния длъжник може да произведе трансформиращ ефект веднага, щом достигне до съответния адресат и са настъпили и обективните факти, предвидени в договора (т. 18 от ТРОСГТК 4/2013). Затова и доводите относно необходимостта от изтичане на някакъв законоустановен допълнителен срок за доброволно изпълнение не са обосновани и възраженията на въззивницата в тази връзка са неоснователни. Такъв срок според правилото на чл. 432 ал.2 ТЗ е необходим само, ако банката не е уговорила в своя полза конкретни хипотези за възникване на правото си, а ползва диспозитивните законови възможности.

За установяване на спорните факти по неизпълнението на съдлъжниците по процесния договор, в първата инстанция е било назначено вещо лице, което е извършило самостоятелна преценка на счетоводните операции, отразени по заемна сметка по кредита и разплащателната сметка на кредитополучателя. Конкретни оплаквания по изводите на експерта не са посочени във въззивната жалба, а и при преценка на заключението въззивният съд не намира причина да не го кредитира като резултат от приложени специални знания върху непосредствено изследваните счетоводни книжа и наличните в банката платежни документи. Вещото лице категорично потвърждава, че в разплащателната сметка на финансираното предприятие на 10.04.2017г е постъпила обща сума от 50 000лв на датата, удостоверена в двустранно подписано приложение към договора като момент на разкриване на заемна сметка, а на следващия ден от тази наличност е излъчено плащане на 26 000лв по фактурата на посочения в кредитния договор доставчик на строителни услуги. Независимо, че този превод е върнат обратно на

кредитополучателя и още същия ден началното салдо от 50 120 лв. е спаднало след касово изтегляне на 48 000лв, няма съмнение, че търговецът е получил в свое разпореждане главницата и я е използвал именно за своите цели. Затова оплакването по установеното добросъвестно изпълнение на основното задължение на кредитора е неоснователно.

При проверката на вещото лице са намерени данни за извършени общо пет вноски до 06.10.2017г., предназначени за погасяване на месечните задължения, конкретизирани по размери в съставен от банката погасителен план, които са били достатъчни за покриване на начислените изискуеми части от главница, текущи лихви, такса и минимални компенсации за допуснатата забава по първите пет вноски и частично шестата с падеж 21.10.2017г., от която не са погасени главница и част от начислена възнаградителна лихва. Твърдения за неосчетоводени други вноски няма, съответно и въззивният съд намира за доказано преустановяване на обслужването на задълженията, като този момент съвпада и с оповестеното на третите лица напускане на дружеството от дотогавашния управляващ собственик И. (вписано в ТР на 19.10.2017г.). При тези обстоятелства няма никакво съмнение, че е възникнало уговореното право на кредитора да защити интереса си, като преустанови действието на погасителния план занапред, и поиска пълно изпълнение на задължението за връщане на начално разсрочена главница. Това свое право банката е свободна да упражни по целесъобразност и доводите на въззивницата на необходимост от някаква допълнителна яснота на условия или предпоставки не намират опора нито в конкретна нормативната уредба, нито в по-общи принципи за добросъвестно упражняване на права по търговските сделки (чл. 289 ТЗ).

Извън така доказаните обективни предпоставки, кредиторът се е позовал и на субективния елемент от сложния фактически състав на потестативното право, като е посочил разписката за връчване на изявлението си за обявяване на предсрочната изискуемост на въззивницата. Няма спор, че банката е адресирала до М. И. нотариална покана, която е приета за връчване на 04.05.2018г. от нотариус с район на действие в гр. Варна. Видно от удостоверяването, извършено на 20.06.2018г, връчващият нотариус е посетил 3 пъти (от 13.05.2018 до 20.06.2018г.) адреса на ул. Янко Карагяуров №4, като при първия опит е заварил обитател, обявил че търсеният адресат е напуснал това жилище преди 10 -12 г., а след като е събрана и допълнителна информация за съвпадане на регистрирани постоянен и настоящ адрес на това лице и липса на данни за трудова заетост, връчителят е залепил уведомление за депозиране книжа на заключена входна врата на двора, където не е имало пощенска кутия. В протокол от 05.07.2018г допълнително е удостоверено, че адресатът не се е явил да получи книжата в кантората на нотариуса в двуседмичен срок. Така удостоверените обстоятелства не се оспорват. Оплакванията относно правните последици на тези факти не могат да бъдат споделени. Процедурата, предвидена в чл. 47 ГПК не изисква посещенията на връчителя да са в различно време на деня, а само в работен и неработен ден и между всяко от посещенията да има период от поне една седмица. Тези изисквания са спазени. Общият интервал между първото и последното посещение надхвърля месец, но това не опорочава опитите за връчване, тъй като визирания в алинея първа месечен срок е нормативен минимум, в който

следва да продължат усилията за връзка с търсения адресат, а не максимум, налагащ спешност на действията. Данните, издирени от връчителя – нотариус, сезиран с искане за връчване на извънсъдебно изявление, изцяло съвпадат и с тези, установени от съдебния- изпълнител при връчване на заповедта и от съда, по повод връчването на съдебни съобщения по настоящото дело – М. И. е обявила по административен ред този адрес при регистрация на постоянно и настоящо свое пребиваване от 2008г и не е променяла тази своя адресна регистрация от тогава; няма данни за регистрирани трудови договори от работодател на това лице и участие в търговски предприятия, извън прекратеното през 2017г. членство в дружеството-кредитополучател. Тези данни изцяло кореспондират и на сведенията за напускане ни на жилището преди 10-12 години, получено от настоящия обитател на адреса, а при това положение не е възникнала нужда от допълнително издирване на данни чрез кметство или други лица. Напротив, още при първото сведение, отричащо обитаването на адреса, връчителят е можел да преустанови опитите за намиране на адресата на същия адрес, но допълнително извършените посещения не накърняват, а увеличават възможностите за евентуалното уведомяване на търсеното лице. Затова, настоящият състав на съда намира всички оплаквания на въззивната страна по преценка на удостоверените от нотариуса факти за неоснователни. Установени са фикционните предпоставки по чл. 47 ал. 5 ГПК, след надлежно удостоверение пропускане на срок за получаване на книжа, за които адресата е предупреден със залепяне на съобщение на официално регистриран негов адрес на 20.06.2018г. . Изявлението на банката, адресирано до съдлъжницата И., с изрично съдържащо обявяване на предсрочна изискуемост на цялата ползвана главница и начислени лихви и такси, поради допуснатото просрочие на вноската от 23.10.17г., съдът приема за връчено на 04.07.2018г. Както вече се посочи, към този момент несъмнено е била допусната не само забава на една вноската, но и са били прекъснати всички плащания и натрупващата се забава е продължавала вече почти шест последователни месеца. Така след връчването на 04.07.2018г. е довършен в цялост както обективния, така и субективния елемент от фактическия състав, пораждащ последици от упражнено право на предсрочна изискуемост спрямо тази солидарно задължена въззивница и спрямо нея е отпаднало занапред уговореното в полза на длъжниците разсрочване.

Други конкретни оплаквания по установените в първата инстанция факти не са посочени, а обстоятелствата относно връчване на други съдлъжници не следва да се преценяват поради относителното действие на забавата спрямо всеки от тях, предвидено в чл.126 ал.2 ЗЗД (Решение № 30 от 20.05.2020 г. на ВКС по т. д. № 739/2019 г., I т. о., ТК). Така от 05.07.2018г. въззивницата дължи не само просрочените вече, начислявани според променливия лихвен процент възнаградителни лихви за уговорено разсрочено ползване на части от главница до 04.07.2018г. и текущи такси по обслужване на кредита, но и цялата остатъчна ползвана главница и уговорените в кредитния договор вземания, като последици от вече пълна забава – ненадхвърляща законната лихва неустойка за просрочие както върху падежирани, така и предсрочно изискуеми вноски и допълнителната такса и разходи по подготовка на принудително изпълнение на изцяло просрочен

дълг(ТРОСГТК № 3/2017). До същия извод е достигнал и първоинстанционния съд и оплакванията на въззивницата по установеното основание за дължимост на претендираните от кредитора плащания са неоснователни.

Видно от заключението на счетоводния експерт, назначен от първата инстанция, кредиторът е приложил уговорките за месечно начисляване на първоначалната и текущите такси, възнаградителна лихва в определяемите според референтния индикатор лихвени нива и съответни дължими ежемесечно на 21-во число части от разсрочената по погасителния план главница, като текущо е събрал само допълнителната неустойка за допусната забава, съответна на няколко дена между падежна дата и дата на постъпила вноска за плащане. След проверката на вещото лице (отговор по задача 7 от приетата в първа инстанция неоспорена експертиза) се установява, че дължимите, неплатени остатъци от начислени и непогасени задължения на тези основания, изцяло съответстват на сумите, заявени в заповедното производство, за които на банката – кредитор е била издадената спорната заповед за плащане.

Именно тези размери е възприел и първоинстанционния съд при определяне на дължимите от въззивницата суми, в рамките на посочените от кредитора периоди.

В заключение изводите на двете инстанции съвпадат по отношение на дължимост на цялата остатъчна просрочена и предсрочно изискуема главница от 45 364,03лв., ведно със законната лихва върху главницата, считано от подаване на заявлението за издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК от 09.10.2018г. по ч.гр.д. № 15179/2018 г., по описа на ВРС - 05.10.2018г. до окончателното изплащане на задължението; сборното задължение за просрочена възнаградителна лихва за ползване на редовния кредит в размер на 2198,06 лв. за период от 22.01.2018г. до обявяване на предсрочната изискуемост на 04.07.2018г; уговорената като неустойка за забава мораторна лихва в размер на 991,10 лв. за период от 21.01.2018г. - 02.10.2018г; дължим сбор от текущи такси и такси, дължими при предсрочна изискуемост в размер на 268,72 лв., начислени за период от 10.11.2017г. до 02.10.2018г.; разходите, направени за сметка на длъжника при подготовка на принудително изпълнение чрез нотариално удостоверяване на връчване на изявления за предсрочна изискуемост в размер на 536,00 лв. Основателното установяване на правата на кредитора спрямо встъпилия в задължения на кредитополучател по търговски кредит съдлъжник, допуснал своя забава след обявена предсрочна изискуемост, следва да се потвърди.

Съвпадащият резултат от решението по съществото на делото изключва правомощията на въззивната инстанция по ревизиране на разпределението на отговорността за разноси в първата инстанция и обосновава интереса на ищеца, чието право да бъде компенсиран за направени разноси е било вече признато, да иска изменението им по реда на чл. 248 ГПК, респективно и да пренесе този въпрос пред въззивния съд с присъединената в настоящото производство частна жалба.

По частната жалба:

Обжалваното определение № 1906/20.12.2022г. е постановено по молба вх.№27176/18.11.22г на ищеца „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ" АД за изменение на вече присъдения размер на направените разходи, с добавяне на сумата от 380 лв, която е била определена от съда в последното съдебно заседание и внесена и обявена в допълнителен списък с писмените бележки, депозирани след приключване на съдебно дирене.

Искането е било оспорено от насрещната страна с процесуални възражения.

Доколкото законът разграничава значението на списъка, представен от страната по чл. 80 ГПК в различните хипотези, в които за съда възниква правомощие да коригира определянето на разноски(т. 8 от ОСТГТК 6/2021 на ВКС), на първо място въззивният съд преценява, че молителят е представил два свои списъка, като първият от тях е предаден в съдебното заседание на 07.10.2022г. (л. 193)и се изчерпва със сума от 3675.40лв, а във вторият, представен с писмени бележки, регистрирани на 11.10.22г. (л. 200) посочения общ сбор на разноските достига 4055.40лв. С решението си от 3.11.2022г, съдът е възприел като пълен размер на поисканите от ищеца разноски само сумата включена в първия списък и с мотиви за основателност на искането в цялост е присъдил този размер. При отхвърляне на искането по чл. 248 ГПК са изложени съображения за несвоевременно обявяване на втория списък и новонаправения разход, формирала разликата между двата сбора.

Въззивният съд преценява, че сам по себе си вторият списък е достатъчен за да ангажира правораздавателната компетентност на първата инстанция с размер, за който липсва произнасяне, поради което е налице предпоставката по чл. 80 ГПК за искане за изменение на решението в частта за определяне на разноските чрез допълването ѝ в съответствие с неразгледания втори списък, аналогично на случаите в които начално искане изобщо не е било разгледано. Молбата на частния жалбоподател е допустима и съответно и въззивният съд може да упражни контрол върху допустимо определение по съществото на искането относно допълване на осъждането за разноски със сума по втория списък.

Няма спор, че в единственото открито заседание, проведено на 7.10.22г. по разглеждане на спора в първата инстанция, след като е била приета изготвената от вещото лице експертиза, съдът е определил възнаграждение на експерта в размер от 980лв, като разликата от 380 лв. над депозираните първоначално разноски е била възложена за плащане в седмичен срок на ищеца. В това заседание е приключено съдебното дирене, като в пледоарията си по същество, наред с искането за излагане на писмени бележки, представителят на тази страна бланкетно е обосновал искане за присъждане на разноските, заявено още в първоначалната искова молба и е представил подготвен предварително списък за направени до момента разходи, съдържащ извън таксите и аванса за възнаграждение на особения представител само описание на разход за вече авансиран начален депозит по допусната експертиза от 600лв.

В рамките на предоставения едноседмичен срок, изтичащ на 14.10.22г. са били депозирани както изложението на доводите по основателност на иска, така и нов списък на направените разходи и платежно нареждане, от което е

видно, че допълнително определената сума от 380лв е внесена още в деня на заседанието и съответно в списъка вместо 600лв, размерът на платения депозит за експертизата е актуализиран до вече внесен сбор от 980лв.

При така установените факти, въззивният съд намира жалбата за основателна. Действително, както трайно се възприема в съдебната практика (Определение № 732 от 19.11.2014 г. на ВКС по ч. т. д. № 3233/2014 г., II т. о., ТК, Определение № 21 от 20.01.2016 г. на ВКС по т. д. № 1011/2015 г., II т. о., ТК, и други), предназначението на списъкът по чл. 80 от ГПК е да конкретизира точния размер на поисканите разноски, като се лимитира претенцията в абсолютно число по начин да позволи на съда да възприеме без да са необходими допълнителни изчисления обема на обективната отговорност на страната, причинила неоснователно съдебния спор. При предприета от страната актуализация на първоначално обявен размер на тази претенция обаче, релевантен за определяне на разноските е новия размер. Вярно е, че приключването на съдебното дирене преклудира възможността да се сочат доказателства и затова в същия срок следва да се заяви и искането за определяне на отговорността за разноските и да се представят доказателствата за тяхното извършване. Преклузията (подробно изяснена в т. 11 от ТРОСГТК 6/2012 на ВКС) обаче обхваща само онези разходи, които вече са направени и могат да се докажат в този срок. Нововъзникнало задължение няма как да бъде незабавно изпълнено преди приключване на заседанието и дори и да бъде заявено като допълнение във вече изготвен списък, то не само че би било условно, но не би могло да бъде и доказано и затова случаите като настоящия остават извън разгледаните в тълкувателния акт принципни положения.

Страната, която е изпълнила указание за допълнително внасяне на разходите, които не е можела да авансира, не следва да носи неблагоприятни последици само поради пропуск на съда да прецени предварително адекватно размера на възнаграждението на експерта. Затова, предвид липсата на процесуална възможност насрещната страна да бъде запозната с новонаправения разход, за актуализирането на размера на претенцията на добросъвестния платец следва да намери приложение най-близката по естеството си процедура, допускаща участие и на двете страни. Такава несъмнено е уредената в чл. 248 ГПК възможност за изменение на размера на присъдени разноски, с която не се променя обусловеното от неотегляема част от съдебния акт по същество установяване на основанието за понасяне на отговорност по чл. 78 ал.1 ГПК, а се коригират всякакви грешки, включително и такива породени от обективна промяна на обстоятелствата. В случая оповестяването на новия разход в допълнения списък, ведно с приложено доказателство, представени своевременно в срока за писмените бележки, представляват именно такава промяна на обстоятелствата, определящи точния обем на отговорността на ответницата и затова молбата за актуализиране на размера на тази отговорност с допълване на присъдената сума до сбора в изрично допълнения преди подаване на искането по чл. 248 ГПК нов списък е основателна и следва да се уважи. Произнесеното в обратен смисъл определение следва да се отмени и вместо него да се допусне изменението на диспозитива на първата инстанция с допълнително присъждане на още 380лв.

По разноските:

При този изход на делото и на основание чл.78, ал.3 от ГПК въззиваемата страна следва да бъде компенсирана за разходите за настоящата инстанция. Тази страна е заявила в списък пред въззивния съд разходи за авансирано възнаграждение на особен представител, заплатено за комплексната защита по неоснователна въззивна жалба в размер от 2500 лв. Като частен жалбоподател същата страна е внесла и такса от 15 лв. по своята основателна защита. Общият размер на разходите възлиза на 2515 лв., които следва да се възложат на въззивницата, в чийто интерес е било предприето въззивното обжалване.

Мотивиран от гореизложеното и на осн. чл. 271 ал.1 ГПК, съставът на Варненски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №486/03.11.2022г., постановено по електронно дело 20213100900811 (ТД №811/2021г. по описа на ОС-Варна), с което е бил уважен иск на „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, ЕИК 000694749 срещу М. Д. И., ЕГН ***** за установяване на дължимостта на изискуеми вземания в общ размер 49 357,91 лв., за които срещу този съдължник на кредитополучател по банков бизнес кредит е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК от 09.10.2018г. по ч.гр.д. № 15179/2018 г., по описа на ВРС и са определени разноски.

ОТМЕНЯ определение № 1906/20.12.2022г., с което е било отхвърлено искане на ищеца за изменение на същото решение в частта за разноските по реда на чл. 248 ГПК, като ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:

ДОПУСКА изменение на решение №486/03.11.2022г., постановено по електронно дело 20213100900811 (ТД №811/2021г. по описа на ОС-Варна), **в частта, с която са определени разноски**, дължими от ответницата, както я допълва както следва:

ОСЪЖДА М. Д. И., ЕГН *****, с адрес: гр. Варна, ул. „Янко Карагяуров“ №4 ДА ЗАПЛАТИ на „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, ЕИК 000694749, със седалище и адрес на управление гр.София, р-н Витоша, ул. Околовръстен път №260, допълнително сума от 380 лв.(триста и осемдесет лева), представляваща направени разноски в исковото производство за допълнително внесен депозит за експертиза, на осн. чл. 78 ал.1 вр. чл. 248 ГПК.

ОСЪЖДА М. Д. И., ЕГН *****, с адрес: гр. Варна, ул. „Янко Карагяуров“ №4 ДА ЗАПЛАТИ на „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, ЕИК 000694749, със седалище и адрес на управление гр.София, р-н Витоша, ул. Околовръстен път №260, сума от 2515 лв. (две хиляди петстотин и петнадесет лева), представляваща направените разноски за въззивната инстанция, на осн. чл. 78, ал. 3 ГПК.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховен

касационен съд по общия ред на глава 22 от ГПК при условията на чл.280 ал. 1 и 2 ГПК в месечен срок от връчването на преписа на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____